



Lupčianske zvesti

www.slovenskalupca.sk

18. ročník

OBECNÉ NOVINY OBYVATELOV, RODÁKOV A PRIATELOV OBCE SLOVENSKÁ LUPČA

číslo 2 | marec 2016

AKTUÁLNE V OBCI

Na zbernom dvore budú nové pravidlá

2

HISTÓRIA OBCE

Lapidárium na našom Kláštorsku

3

MIESTO PRE ŠKOLY

Pomoc škole

6

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Obnova altánku pod Driekynskou skalou

7

Sedemdesiatjeden rokov slobody

Pripomínáme si významné výročie v dejinách Slovenskej Lupče - 23. marec 1945, keď bola naša obec oslobodená sovietskymi a rumunskými vojskami.

Každá vojna je vo svojej podstate nezmyselná, pretože najviac bolesti a utrpenia prináša nevinným ľuďom.

ED



Prajeme vám veselé veľkonočné sviatky

Pre kresťanov je Veľká noc najväčším sviatkom v roku, dokonca je dôležitejší ako Vianoce, pretože veľkonočné sviatky vystihujú podstatu kresťanstva. Termín Veľkej noci nie je stály a každoročne sa mení. Prípadá však na prvú nedeľu po prvom jarnom splne mesiaca po 21. marci. Táto nedeľa bola ustanovená na Nicejskom koncile (prvom všeobecnom) roku 325.

Veľkonočný tichý týždeň trvá od Kvetnej nedele po Bielu sobotu, počas ktorého si cirkev intenzívne pripomína pamätne dni utrpenia a smrti Ježiša Krista i čiernym chrámovým rúchom.

Veľkonočné oslavy sa podľa regiónov líšia. Pretože sa časovo zhruba prekrývajú s pohanskými oslavami príchodu jari, ľudové tradície prevzali z predkresťanských dob mnoho návykov a zvyklostí.



Aké sú najznámejšie veľkonočné symboly?

Vajíčko — Pretože vajíčko obsahuje zárodok života, bolo v mnohých kultúrach symbolom plodnosti, života a vzkriesenia. V súvislosti s ľudovou tradíciou vznikol zvyk malať tieto vajíčka. Dôvodom jedenia vajec na Veľkú noc bola zrejme aj skutočnosť, že vajcia sa nesmeli jesť v pôstnom období.

Baránok — Symbol baránka sa nachádza už v predkresťanských tradíciách. V židovskej tradícii sa používal ako obetné zviera za hriechy. Zároveň židia na sviatok Pas-

chy jedli baránka ako pripomienku svojho vyslobodenia z Egypta. V kresťanstve je baránok jedným zo symbolov Ježiša Krista, lebo obrazne podľa kresťanskej viery, je baránok obetovaný za spásu sveta.

Zajačík — Aj keď mnoho nenáboženských tradícií má svoje korene v kresťanskej symbolike, niekto-



ré veľkonočné symboly môžeme vystopovať až do predkresťanskej doby. Napríklad zajačík má pravdepodobne pôvod v pohanských rituáloch, oslavujúcich príchod jari.

Veľkonočný korbáč alebo šibák je spletený zväzok mäkkých vrbových prútikov, ktorý je na tenšom konci ozdobený farebnými stuhami, má pravdepodobne pôvod v starých slovanských zvykoch.

Prečo šibačka a oblievačka?

V knihe Slovenský rok v ľudových zvykoch, obradoch a sviatkoch o týchto zvykoch čítame: „Pôvod šibačky a oblievačky tkvie ešte v predkresťanskom období, keď Slovania slávil sviatky jari ako symbol plodnosti a dotyk vrbových prútikov so ženským telom znamenal odovzdanie plodivej sily.“ Z Malej encyklopédie Slovenska sa dozvedáme, že svieže prúty, ktorými sa šibalo, „mali podľa ľudových predstáv zahnať zlé sily a preniesť na človeka svoju sviežosť, rast, plodnosť“. Oblievaniu sa zas „odávajúna pripisovala magická očistná funkcia“.

Zdroj internet, spracovala ED

Podakovanie

Zo srdca chceme vyjadriť podakovanie za seba a svoju rodinu všetkým ochotným ľuďom v našej obci i mimo nej za pracovnú, vecnú, duchovnú, morálnu a finančnú pomoc na rekonštrukcii nášho rodinného domu v Slovenskej Lupči, ktorý nám vyhorel z 11. na 12. decembra 2015.

Zvlášť sa chcem poďakovať všetkým tým ľuďom, ktorí sa postavili k tejto pomoci organizácie, či už sú to moje bývalé kolegyne z miestneho Obecného úradu, administrátori obidvoch kresťanských spoločenstiev, ale aj chlapi – priatelia z miestneho poľovníckeho združenia.

Nakoniec mi nedá nemovať nášho suseda Miloša Baču s rodinou, ktorý nám nezištne dočasne poskytol strechu nad hlavou.

Takže ešte raz, úprimná vďaka všetkým!

František Mezovský

Aktuálne v obci

S príchodom jari je tradične spojené jarne upratovanie nielen v našich domácnostiach, ale aj na verejných priestranstvách. Naša obec nie je výnimkou a postupne sa čistia všetky ulice. Ak nám počasie dovoľí, do veľkonočných sviatkov chceme stihnúť vyhrabať parky, vyzametať miestne komunikácie a aj takýmto spôsobom privítať jar.

Zakúpením vibračnej dosky (tzv. žaby), pomocou suchého asfaltu a penetračného náteru začali zaškolení pracovníci aktívnych prác v obci vykonávať opravy ciest. Preto žiadame hlavne vodičov motorových vozidiel o zvýšenú pozornosť na tých uliciach, kde sa tieto opravy robia.

eg



Zelené plochy a parkovanie

To, že nariadenia a zákony sa robia preto, aby sa „porušovali“, je známe. V našej obci sa veľmi rozbehlo parkovanie vozidlami po zeleni a na chodníkoch. Z mnohých zelených plôch sa stali „oráčiny.“ Upozorňujeme preto majiteľov motorových vozidiel na porušovanie VZN obce. Práva a povinnosti, týkajúce sa zákazov stáť vozidlo a jazdenia po zeleni a chodníkoch, vytyčuje VZN obce Slovenská Lupča č.2/2013, (§ 4, odst.3, písm. c.). Pri porušovaní



tohto Všeobecno -záväzného nariadenia možno fyzickej osobe uložiť pokutu podľa osobitného zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch do výšky 165 €. Starosta obce môže pri porušovaní nariadenia uložiť podľa osobitných predpisov právnej alebo fyzickej osobe, oprávnenej na podnikanie pokutu do výšky 6638 € podľa osobitného zákona (§ 13 ods. 9, písm. a) zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. **ou**

Na zbernom dvore budú nové pravidlá

Obec Slovenská Lupča podľa Zákona o obecnom zriadení a zákona o odpadoch zriadila miesto pre uloženie veľkokapacitných kontajnerov pre zber a uskladnenie objemného, drobného stavebného a biologického odpadu.

Prevádzka sa nachádza na Partizánskej ulici a bude sprístupnená občanom od 1. apríla 2016.

Do kontajnerov na zbernom mieste je možné doniesť objemný, drobný stavebný a biologický odpad. Pri odovzdaní odpadu, hlavne drobného stavebného odpadu, nastali zmeny. Tento odpad bude podľa VZN obce Slovenská Lupča č.2/2015 o miestnych daniach a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady § 26 písm.b/ spoplatnený sumou 0,05 € za kg drobného stavebného odpadu bez obsahu škodlivín. Odpad sa odváži a poplatok bude účtovaný priamo v priestore zberného miesta. Za dodržiavanie pravidiel prevádzky zodpovedá jeho obsluha, pri ich nerešpektovaní vstup do zberného miesta nebude možný.

Waste transport, a.s.

Marius Pedersen

Pravidlá a podmienky zberu odpadov

Zber a prepravu komunálneho odpadu a triedených odpadov (plasty, papier, sklo) zabezpečuje spoločnosť Waste transport, a.s. podľa týchto pravidiel a podmienok.

- Pre zber komunálnych odpadov sa používajú: 110 l / 120 l / 240 l nádoba, 1100 l kontajner (podľa VZN danej obce/mesta). Iné netyrizované zberné nádoby sa nepoužívajú.
- Do komunálneho odpadu nepatria odpady vznikajúce pri bezprostrednom výkone činnosti tvoriacich predmet podnikania právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa.
- Triediť komunálny odpad je povinný každý obyvateľ, fyz. osoba – pôvodca odpadu.
- Nádoby na zmesový komunálny odpad a triedený odpad musia byť v deň zberu prístupné. Vyrojte svoju nádobu s komunálnym odpadom a žlté vrece s plastami v deň zberu pred 7,00 hod. rannou pred svoju nehmuteľnosť na prístupné miesto k okraju vozovky. **Vyrožená nádoba alebo vreca na okraj komunikácie je signál pre posádku vývozky, že majú byť vyprázdnené.**
- **Žlté vrece s plastami NEUVÁŽUJTE**, sťažuje to manipuláciu, po vyprázdnení vreca vraciame späť.
- V prípade, že vyložíte nádobu/kontajner/vreca neskoro alebo v príslušnej nádobe sa budú nachádzať iné zložky komunálneho odpadu (primesi), ktoré tam nepatria, nebude Vám tento odpad odobratý.
- Ak nádoba resp. stanovište nebude prístupné (zaparkované autá, nezjadná alebo neprístupná príjazdová komunikácia pre komunálne vozidlo, sneh, poľadovica, konáre stromov a pod.), nebude nádoba vyprázdnená.
- Každá domácnosť by mala mať počet nádob podľa svojej produkcie odpadu, aby odpad nebol ukladaný mimo nádoby a ani do vreca (hľadavce, lišky, mačky, vietor, znečistenie okolia).
- Nádoby na komunálny odpad a triedené zložky musia spĺňať:
 - musia byť funkčné, nepoškodené, typizované,
 - poklopy (veľká) na nádobách musia byť voľné, v prípade že sa poklop neotvára voľne môže dôjsť pri vývoze odpadu k deformácii poklopu resp. nádoby, takéto poškodenie vývozca nevie eliminovať,
 - 110 l a 120 l nádoby sú konštruované na max. 15 – 20 kg odpadu, 240 l nádoby sú na max. 50 kg odpadu. V prípade preťaženia dochádza k deformácii a poškodeniu nádoby a vývozca to nemôže eliminovať.

V prípade, že ste zistili pri kvalite nami poskytovaných služieb nejaký nedostatok alebo máte pre nás návrhy na zlepšenie kvality a rozsahu našich služieb, kontaktujte nás.

Waste transport, a.s., prevádzka Siliac
Hronska 27, 962 31 Siliac
siliac@mariuspedersen.sk

Marius Pedersen, a.s., prevádzka Zvolen
Lieskova cesta 15, 960 01 Zvolen
zvolen@mariuspedersen.sk

Do zberného miesta sa povoľuje priniesť odpad len občanom s trvalým pobytom v Slovenskej Lupči.

Nie je dovolené dovážať a ukladať odpad od firiem a právnických osôb.

Každý občan sa musí pri vstupe do zberného dvora preukázať dokladom totožnosti.

Objemný odpad – nábytok, **drevené rámy bez sklenej výplne**, koberce atď. Nábytok je potrebné odovzdať na zbernom mieste **v demontáži**.

Drobný stavebný odpad – odpad zo stavebných úprav, udržiavacích a rekonštrukčných prác. Jednotlivé kusy nesmú presahovať hmotnosť 15 kg. Betónová sutina **nesmie obsahovať nebezpečný odpad** ako azbestovú krytinu, azbestové kanalizačné rúry.

Biologický odpad – listie, odpad zo záhrad **nesmie byť zabalený vo vreciach**, konáre zo stromov a kríkov musia byť skrátené. **eg**

Termíny zberu plastov:

6. apríl, 4. máj, 1. jún

Spríevodca Ľupčianskymi pamiatkami

O kláštore v Slovenskej Ľupči

Obec Slovenská Ľupča leží vo výške 382 m nad morom. Pôdorys obce je tiahleho tvaru s dvoma kryštalizačnými centrami osídlenia, ktoré spája komunikačná trasa. Na východe je to stredoveký hrad Ľupča a na západnej strane intravilánu obce pozostatky zaniknutého stredovekého kláštora.

Predpokladaná plocha, na ktorej v stredoveku stáli budovy kláštora, sa rozprestiera na výmere 2,8 ha. Terénne zvlnenie tejto plochy je následkom zachovalých reliktov kamennej architektúry, prekrytej nánosmi zeminy a stavebným odpadom. Plocha, na ktorej sa nachádzajú, je vymedzená ulicami Dolnou, Ľupčianskou a potokom Ľupčica.



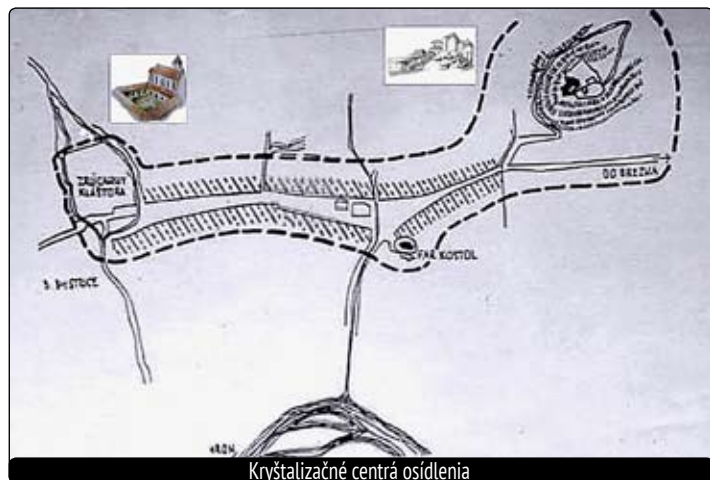
Kláštorisko

Počiatky kláštora

Počiatky kláštornej stavby v Slovenskej Ľupči sú neznáme. Zakladajúca listina bola prenesená do kláštora v Hronskom Beňadiku, kde pri požari zhorela (P. Bulla 1971). Išlo pravdepodobne o kláštor Františkánov, čomu nasvedčuje titul guardian predstavený kláštora (u oných rádov sa používala iná titulatura), ktorý sa spomína v dopisnej najstaršej písomnej zmienke o kláštore

v Ľupči z roku 1263 v listine, datovanej „aput Lypcha frater Antonius Gardianus de Lipcha“ – Codex diplomaticus Arpadianus continuatus (ďalej CAC /III., ed. G. Wenzel, Budapešť 1862 č.27). Tento záznam sa pravdepodobne vzťahuje k udalosti zmiernenia Belu IV. a Štefana V. v Ľupči dňa 3. augusta 1263 za účasti svedkov, a to: ostrihomského arcibiskupa, kancelára Beicza, Farka, fehevárskeho prepošta, zástupcu kancelára, spišského prepošta, niekoľkých archidekanov, minoritu, dominikána, magistra Majsa, pokladníka syna Belu IV., varadinského a šamodského hlavného župana, dvorských úradníkov, nosičov vína, bortanského župana a viacerých iných županov – Pauler Gej.: A magyar nemzet torstének az árpadházi kinalijak alatt. II. 1893. Na základe tejto listiny, ktorá potvrdzuje existenciu kláštora, môžeme predpokladať, že kláštor mohol vzniknúť v polovici 13. storočia, čomu nasvedčuje aj fakt, že sympatizantom františkánov bol aj kráľ Belo IV., ktorý ich na území Uhorska podporoval.

Pokračovanie nabadúce
Spracoval: Mgr. Peter Mosný



Kryštalizačné centrá osídlenia

Kultúrna komisia pre Ľupčanov

Je známe, že okrem obecného zastupiteľstva pracujú pri obecnej úrade aj poradné komisie, schválené poslancami obecného zastupiteľstva. Komisie predkladajú svoje odborné stanoviská k jednotlivým problémom poslancom, ktorí na ich názory prihliadajú pri svojich rozhodnutiach. Okrem toho sa tiež zapájajú do činnosti aj aktívnu prípravou podujatí, ako je to v prípade kultúrnej komisie. Jej členovia podobne ako aj po minulé roky pripravili plán podujatí, ktoré sa snažia za pomoci obecného úradu realizovať pre našich občanov.

A čo pripravili tento rok?

Nie je toho málo a je veľmi pozitívne, že takmer všetky podujatia organizačne aj zvládajú, pracujú dobrovoľne vo svojom voľnom čase a odmenou pre nich je úsmev na tvári, dobrá nálada a hojná účasť vás, milí občania. Tento rok pripravili predbežný plán aktivít, ktoré budú vždy vopred zverejnené na plagátoch v obci, vyhlásené v miestnom rozhlase alebo uverejnené aj v našich obecných novinách, facebooku, či webovej stránke obce. V marci to bolo podujatie pre ženy k sviatku MDŽ. Následne bude komisia pokračovať zostavením kultúrneho programu počas tradičného Turičného jarmoku spolu so starostom obce a pani Dankovou, ktorý sa uskutoční v mesiaci mája ďalej bude nasledovať:

Jún – MDD

Júl – Anna bál

August – Vatra zvrchovanosti

August – Rozlúčka s letom pre deti

November – Lampiónový sprievod

November – Zhotovenie a posvätenie Adventného venca v parku oproti Obecnému úradu

December – Mikuláš

December – Štefanská zábava

Prvou akciou na začiatku roka 2017 bude opäť Novoročný prípitok, ktorý sa po prvýkrát uskutočnil tento rok, a keďže sa stretol s veľmi dobrým ohlasom občanov, bude sa komisia snažiť tohtoročný vylepšiť a opäť uskutočniť. Všetky plánované akcie sa však môžu priebežne meniť, takže vždy budú občania včas informovaní o tom aktuálnom.

Okrem uvedených akcií však budú prebiehať aj tradičné podujatia, organizované obecným úradom či našimi školami, tiež nás čaká bohatá ponuka aktivít, z ktorých si každý môže vybrať podľa záujmu tú svoju.

Spracovala: Ivona Dobišová

Foto archív LZ

Lapidárium na našom Kláštorsku

Lapidárium je zbierka kamenných starožitností, plastík a ich zlomkov, architektonických fragmentov z výkopov či poškodených historických stavieb, alebo priestor na úschovu takejto zbierky. Lapidária vznikajú pri múzeách alebo pri významných pamiatkach s dlhým stavebným vývojom.

Jedno takéto lapidárium vznikne aj na našom Kláštorsku opravou jestvujúcej stavby na tomto území, ktorá v minulosti slúžila ako šopa. Jej opravou a hlavne opätovným prekrytím tak vznikne

priestor vhodný na umiestnenie a vystavenie vzácných nálezov. Tieto boli vzhľadom na ich citlivosť na poveternostné podmienky uložené v ochranných drevených debnách.

A keďže poslanci zastupiteľstva v rozpočte obce schválili aj financie na spomínané lapidárium, budú vzácne nálezy takto sprístupnené a vystavené aj pre verejnosť.

Je už všeobecne známe, že naše Kláštorsko je národná kultúrna pamiatka, o ktorú sa stará obec. Zatiaľ bez príspevku štátu. Tento rok sme sa pokúsili požiadať o finančnú pomoc aj BBSK, takže uvidíme,

či sa nám podarí na tento vzácny archeologický park získať finančnú pomoc aj takýmto spôsobom.

Na základe vypracovaného projektu opravy prístrešku – lapidária bude práce odborne koordinovať správca Kláštorska Mgr. Peter Mosný tak, aby tento projekt splnil požiadavky ochrany nálezov a zároveň sa stal nerušivou súčasťou archeologického parku. Súčasne s vystavením nálezov bude potrebné tieto odborne zakonzervovať, aby tak odolávali poveternostným podmienkam a času.

Spracovala: Ivona Dobišová

Tamburášsky súbor (2. časť)

Zabudnutá časť histórie

Doprava bola samostatná kapitola, pretože bola závislá od množstva peňazí, ktoré dokázali rodičia dať svojim deťom na vlak alebo na autobus. Na bližšie trasy sa súbor presúval nákladným autom Praga RND, ktorý bol sponzorsky požičaný od podniku MODROTLAČ Banská Bystrica. Tradičnými šoférmi boli pán Dom alebo pán Gonda. Tento podnik následne financoval časť nákladov a z ušetrného materiálu vyrobili aj rovnošatu s odznakom (bol okráhly s priemerom 8 cm, v strede skratka TSM a pod nimi v polkruhu Tamburáši – modrý podklad).



Z repertoáru tamburášov

Vystúpenia sa pri verejných prezentáciách všetkým páčili, hrali sa staré pesničky, ktoré boli znotované v Juhoslávii ako rôzne kolá a ľudové pesničky od mora. Hrali sa aj slovenské ľudové pesničky, upravené ako orchestrálné skladby a ľudové pesničky z Čiecha Moravy. V repertoári bolo okolo 100 skladieb, ktoré vedúci súboru upravil pre všetky nástroje.

Sľubne sa rozvíjajúca činnosť bola pre niektorých ľudí v obci trňom v oku. V pohnutých časoch otcovi – invalidovi spočítali aj to, čo nemal a postarali sa o nanútené

„dobrovoľné“ zastavenie činnosti a rozpustenie súboru, čo sa stalo v roku 1960. To je výročie 55. roku zakončenia činnosti a zlikvidovanie základnej podstaty súboru. Noty boli fuč, mechanicky vytrhané z notových zošitov pre tzv. zakázané pesničky (Suliko – obľúbená Stalinova, Háj, husičky, háj – Gottwaldova a Srbské kolo – Titova). Zbytok – torzá nástrojov je možné vidieť v súkromnej zbierke pána Číza, Pod zámkom.

Pre otcov rodín, vtedy ešte všetkých živnostníkov, bolo prednejšie zabezpečiť živobytie pre rodiny a zminimalizovať už aj tak

obmedzenú možnosť pre deti ísť do vyšších odborných škôl.

Vystupovanie súboru sedelo tzv. reformátorom nového života „hlboko v žalúdku“, pretože súbor sa zúčastňoval len na športových akademiách, súťažiach a verejných prehrávkach, ale nie na politických slávnostiach. K tomu sa pridali, samozrejme, aj zlé body, pretože sa propagovali juhoslovanské pesničky, vtedy bol prezident Tito a celá Juhoslávia tabu.

Tak isto treba poďakovať aj odvažným novovznikajúcim podnikom, založeným z bývalých živnostníkov ako MODROTLAČ,

KOVO – DREVO, ktorí ako mohli (v rokoch takzvej normalizácie), snahu vedenia súboru podporovali.

Úvodná a záverečná hymna vystúpenia súboru VESELÁ PLESÁČNICA však nikoho nenechala na pochybách, že podchytenie takého množstva mladých ľudí je tá správna cesta vo výchove, čo nie je možné bez podpory rodičov a je potrebné sa im aj dodatočne poďakovať.

Súbor zanikol pred 55 rokmi, časť nôt je preč, nástroje poškodené, ale spomienky zostali.

Neexistujú žiadne hudobné nahrávky, pretože technika nahrávania bola rozvinutá až v neskorších rokoch.

Spomienky existujú a sú stále živé.

Chcel by som požiadať ešte žijúcich bývalých členov súboru o poskytnutie fotografií alebo iných spomienkových predmetov, ktoré slúžili na verejnú prezentáciu toho, čo tu bolo a toho, za čo sa my nemáme prečo hanbiť.

Prípadné dokumenty (ak môžete), zašlite na adresu : Ing. Ivan Číž, Lesnícka 30, 976 13 Slovenská Lupča, č. t.: 048/41 969 69, 0905 332 163.

Ing. Ivan Číž
Foto archív autora

Z Knižnice Ženského magazínu (14)

V dnešnom príbehu hovorí 28-ročná Valika o trpkom životnom rozčarovaní. Po prečítaní možno zhodnotíte, milí čitatelia Lupčianskych zvestí, myšlienku F. La Rochefoucaulda, francúzskeho prozaika a moralistu: Rozum je vždy bláznom srdca. Myšlienkou odhaľuje autor v pozadí ľudských činov ako motív sebalásku a ctižiadostivosť.

Neverila som vlastným ušiam

Nepatrím k ľuďom, čo sa rýchlo rozhodujú. Už doma som bola vychovávaná pod heslom – dvakrát meraj, až potom strihaj! V láske je to však iné. To by mohli potvrdiť mnohí života skúsení. Keď som sa zaľúbila, nič som nevidela, nič som nevnímala. Čo povedal ON, to bolo sväté. Tak aj napriek dohováraniu rodičov, že sa iba krátko poznáme, aby sme vyčkali, vo mne sa všetko

zapálilo a len čím skôr sa vydať. Stalo sa a po niekoľkotýždňovej známosti sme sa s Mariánom vzali. Naši rodičia sa s tým zmierili a napokon boli šťastní, že sa máme naozaj radi. Ja som ešte študovala, Marián práve promoval. Nič sme nemali, bývali sme v podnájme u jednej starej panej. Po dvoch rokoch pani domáca zomrela a byt ostal nám. Ja som už tiež pracovala, a tak sme sa s manželom začínali pomaly, už bez podpory rodičov, trochu zariaďovať. Veď okrem starej skrine, postele a nejakých stoličiek, aj to bola každá iná, sme nič nemali. Zmohli sme sa na obyvačku a v kuchyni na slušný stôl. Stoličky Marián ponatieral, a tak sme si mohli dovoliť kde-tu pozvať aj návštevu. Mnohé sme veru odhľadovali. Kultúrou bol pre nás program v starom čiernobielym televízore. Ten sme dostali od mojich rodičov, keď si oni kúpili nový

farebný. Veľmi som chcela dieťa. Hoci som si uvedomovala, že naša finančná situácia je veľmi zlá – ale aj inde sa deti narodili, a to i v horších podmienkach. Marián stále odmietal, treba vraj ešte počkať. V tejto veci bol taký opatrný, že som ho nemohla na dieťa nahovoriť ani v najintímnejších chvíľach. Nepovolil nikdy, iba zaťato stále hľadal spôsob, ako by sme mohli prísť k väčšej sume peňazí. Jeho denné témy rozhovoru sa krútili okolo rôznych kšeftov. Dokonca by bol vraj schopný i menšieho podvodu, len aby zbohatol, a to rýchlo a poriadne. Tou myšlienkou bol priam posadnutý. „Toľko podvodníkov sa má dobre, nevedia, čo s peniazmi, a my musíme rátať, kolkokrát v mesiaci si môžeme vôbec dovoliť mäso,“ bedákal, hromžil, až sa mi už začínal naozaj protivíť. Brala som si prácu aj navyše domov, robila som nadčasy, no ani tieto naše

mimoriadne príjmy nič neriešili. Museli sme sa obliekať, obuť. Stále ešte dopĺňať veci, potrebné do bytu. Zvýšilo sa nám nájomné a my sme sa stále topili v nedostatku. Všetko korunovala reorganizácia v spoločnosti, kde som pracovala. Neprepustili ma síce, ale musela som prejsť na polovičný úväzok, a tým, samozrejme, i na polovičný plat. Jedného dňa ma Marián posadil s vážnym pohľadom na stoličku a sadol si oproti mne. Chytil ma za obe ruky a spustil: „Valika, mám riešenie, ako sa dostať z tohto nášho svrabu.“ Mlčala som a čakala som, čo povie ďalej. Trochu sa okúňal, pozeral na naše spojené ruky a potom zdvihol pohľad na moju tvár. „Je to trochu komplikované, no má to perspektívu,“ začal pomaly, nespúšťajúc zo mňa oči. „Vieš, mám kolegyňu,“ pokračoval, „je ešte mladúčka a je sama.“

Pokračovanie na str. 8 ►

Drienka na Čiernom Balogu

V piatok 5. februára sme my, ako aj iní rodičia a starí rodičia navštívili obec Čierny Balog, kde v ten deň začína 21. ročník podujatia **Už sa fašiang kráti**. V miestnom kultúrnom dome začínalo podujatie detským programom, ktorého účastníkom bol aj Detský folklórny

súbor Drienka z našej obce. Okrem neho na podujatí vystúpil domáci folklórny súbor Malá Kýčera a detský súbor Klások z Mýta pod Dumbierom, ako aj miestne materské školy.

Náš súbor sa predviedol tromi vystúpeniami od najmenších s ich

svadbou Koť sa Čimo ženil, tak aj starší členovia so svojím Tancom z Pršian a Horehroním. Vystúpenia nášho súboru mali veľký ohlas a môžeme bez zveličovania označiť úroveň nášho súboru za najlepšiu a predvedený výkon za najlepší a najprepracovanejší. Nedala sa za-

hanbiť ani súborová ľudová hudba. Tá bola totiž jedinou "detskou hudbou", ktorá sprevádzala vystupujúce súbory. Veru, prežili sme pekný podvečer a pocit hrdosti na tých našich malých aj väčších tanečníkov zo súboru Drienka.

starí rodičia

Úspechy Drienky na Ponickéj fujarke 2016

Pre niekoho bol 13. marec - nedeľa - dňom ako mnoho iných... Pre nás to bol dlho očakávaný deň, na ktorý sme sa zodpovedne, skoro aj polroka pripravovali. Nikto však ráno, keď sa zobudil, nečakal tolko zážitkov, koľko sme v ten deň zažili. Pred obedom sme sa stretli v MKS v Slovenskej Lupči, kam po nás prišiel autobus. To sme ešte netušili, že sa nám cestou na Ponik pri prvej odbočke nad Šalkovú pokazí a my si deň spríjemníme aj vychádzkou. Nakoniec všetko dobre dopadlo, my sme sa prešli, a keď sme vyšli na vrch kopca, prišiel po nás iný autobus. Ďakujeme veľmi pekne ochotným rodičom, ktorí nám pomohli vyviezť kroje a hudobné nástroje do Poník.



zapálenej práce Maťky Fodorovej a Ivky Mušukovej, na ktorých to všetko stálo. Nie je ľahké vybrať správne pesničky, spraviť k nim správne úpravy, naučiť to deti, naučiť správne frázovanie, výslovnosť v nárečí, nevraviť o správnej intonácii, melódii, ladení...

Okrem toho naši muzikanti mali naozaj neľahkú úlohu naučiť sa množstvo nových pesničiek - ako doprovody k speváckym číslam. Stála na nich obrovská zodpovednosť, ktorú veľmi dobre zvládli. Veľmi oceňujeme a vážime si, že nabrali odvalu hrať v hudbe aj také deti, ktoré v našom súbore tancujú, ale prekonalí sami seba a dokázali to!!!

Porota v súťaži okrem spevu a hry na nástroji hodnotila aj oblečenie interpretov, ich celkový zjav a výraz... Za túto časť ďakujeme veľmi pekne Evke Kováčikovej za vypožičanie Dobronivských krojov, pani Baculíkovej z Dobrej Nivy, ktorá nám po dedine skúpila mnoho starých krojov, ktoré šikovnými rukami premenila na „nové“ a Kvetke Babiakovej za vypožičanie krojov z Dobronky. Takže tento úspech je spoločným úspechom členov Drienky a jej priateľov, pretože my vieme, že máme najšikovnejšie, najkrajšie, najhúževnatejšie a najlepšie deti na svete!!!

J. Krížová

Spevácka súťaž Ponická fujarka bola tento rok postupová a konala sa v rámci Detského hudobného festivalu, ktorého vyhlasovateľom je Národné osvetové centrum z poverenia MK SR. Už len z tohto dôvodu bola účasť súťažiacich naozaj rekordná. Prezentovalo sa veľa výborných spevákov, inštrumentalistov a muzikantov. Konkurencia bola naozaj veľká, výkony detí výborné, veľmi vyrovnané. Porota mala naozaj neľahkú úlohu vybrať tých najlepších a o umiestnení súťažiacich rozhodovali detaily.

A ako sa hovorí „zlý začiatok,

dobry koniec“..., môžeme s týmto tvrdením len súhlasiť. DFS Drienka obstála v naozaj veľkej konkurencii a deti podali výborné výkony. Ich húževnatosť, radosť zo spevu alebo z hry na ľudovom nástroji, ich ochota trénovať dookola a dookola priniesli výsledky, na ktoré sme právom hrdí:

3. miesto - I. kategória speváckej skupiny (Veronika Červenáková, Lujza Filipková, Paulínka Zátrochová, Romanka Klimentová, Nikolka Majerová, Kajka Škrváňová, Tereza Povalová, Laurínka Filipková, Markétka Mydlová, Saška

Fašangová, Veronika Hlaváčová, Emka Kováčiková)

3. miesto - I. kategória inštrumentalisti - Laurínka Filipková v hre na píšťalke

2. miesto - v II. kategórii speváckej skupiny (Laura Fodorová, Eliška Zázrivcová, Evka Bartošová, Sárka Hlinková, Vika Bartošová, Bianka Lipová, Saška Kostolná, Zuzka Lišuchová, Tamarka Urvová, Miška Benková, Zuzka Patrášová, Mimka Bacíková)

3. miesto - v II. kategórii inštrumentalista - Robko Pustaj v hre na husliach

3. miesto - hudby s melódiami z Horehronia vyhrali naši muzikanti pod taktovkou Robka Pustaja (Kristínka Povalová, Kristínka Bartošová, Laura Fodorová, Mima Bacíková, Bianka Lipová, Emčo Lipa, Igor Svetlík)

Naozaj úžasný výkon podali aj Laura Fodorová a Tereza Povalová v sólovom speve a Emčo Lipa v hre na heligónke. Ďakujeme za doprovody Hugovi Šebestianovi a Marekovi Makovi. Takto spoločne sme dosiahli úspech, o ktorom sme snivali. To by však nebolo možné bez naozaj oddanej, neľahkej, ale



FOTO: <https://plus.google.com/u/0/photos/10305529015291178408/albums/6261635698811471777?authkey=CPCmzNfmqXJbQ>



Kto nám pomôže?

Základná škola Sama Cambela v rámci regionálnej výchovy by potrebovala do projektu o významných osobnostiach našej obce fotografiu (portrét, rodinné foto) **Hieronýma Oravského**, autora

knihy Slovenská Lupča. V prípade, žeby niekto z rodákov mal a mohol zapožičať fotografiu školy, boli by sme veľmi vďační. Po okopírovaní fotografiu majiteľovi určite vrátime.

Učiteľia a žiaci ZŠ SC



Zelená škola

Pomoc škole

Chcete aj vy pomôcť našim žiakom? Darujte 2 percentá z vašich daní našej škole. Tlačivo na poukázanie sumy nájdete na www.zsslovupca.edu.sk alebo na obecnom úrade.

ZŠ SAMA CAMELA



Regionálna výchova



Izbica



Zdravá škola

Hviezdoslavov Kubín: z piatich žiakov boli úspešní traja!

Dňa 25. februára 2016 sa v priestoroch ZŠ Radvanská 1 v Banskej Bystrici konalo postupové okresné kolo 62. ročníka súťaže v umeleckom prednese poézie a prózy Hviezdoslavov Kubín. V troch kategóriách našu školu reprezentovali piati žiaci.

A nepočínali si vôbec zle! Medzi najmladšími žiakmi v prvej kategórii v prednese prózy si Adam Matúš SOLÁRIK (4. A) vybojoval postup do regionálneho kola! Rovnako úspešne (s postupom do regionálneho kola) si v druhej kategórii (prednes poézie) počí-

nala Ema Justína SOLÁRIKOVÁ (5. A) a v tretej kategórii (prednes prózy) Justína Emma DEBNÁRIKOVÁ (8. A). Ďalším dvom našim žiakom – Alžbete MILOVSKEJ (2. B) a Andrei ŠARÍKOVEJ (8. A) sa síce do ďalšieho kola tentokrát postúpiť nepodarilo, ale svojimi

výkonmi rozhodne nesklamali a potvrdili svoj umelecký a interpretačný talent.

Postupujúcim srdečne blahoželáme a držíme palce v spomínanom regionálnom kole 23. marca 2016.

Mgr. Peter FILÍN

V núdzi poznáš priateľa

Bol pekný slnečný septembrový deň. Prišiel som zo školy a tešil som sa na môjho dobrého kamaráta Peťa. Nebol v škole a prišiel si po úlohy. Tak som teda utekal za mamou, aby mi dala slovníček s úlohami. Schytil som ho a rozbehol som sa späť. Keď som bol pri Peťovi, odrazu sa niečo so mnou začalo diať. Už len z rozprávania mamy som sa dozvedel, čo sa mi vlastne stalo. Pozrel som sa do neba a zrazu som spadol na zem. Začalo sa mi triasť celé telo, ruky aj nohy. Povedali mi, že som ostal celý modrý. Dostal som silný epileptický záchvat. Prvý. Ale môj kamarát Peťo neustratil duchaprítomnosť, a aj keď mal určite obrovský strach, lebo nevedel, čo sa deje, utekal, ako len vládala za mojou mamou aj starým. Vlastne mi zachránil život, lebo mi rýchlo privolať pomoc. Som mu za to vďačný a mám ho rád.

Jakub Donoval, 3. A



Detský čin roka

Tento veľký hrdinský čin malého muža sme ocenili na slávnostnej akadémii na konci minulého školského roka a rozhodli sme sa ho nominovať na Detský čin roka v kategórii záchrana ľudského života.

Projekt motivuje ku konaniu dobrých skutkov a pomáha tak deťom zorientovať sa v hodnotách, dáva im šancu pochopiť cez skutočné príbehy, čo je dobré a čo zlé.

Foto+ text Dana Haviarová



Obnova altánku pod Driekynskou skalou

Z iniciatívy poslanca Mareka Klinca vznikla myšlienka obnovy oddychového miesta v podobe altánku.

Pod Driekynskou skalou

Mnohí si ešte pamätajú časy, keď rodiny či partie priateľov nielen z našej obce v pekne sobotné ráno smerovali do Driekyne opekať alebo variť guláš. Samozrejme, bola bitka o altánok pri „priehrade“, ale kto si neobsadil miesto tam, dobre bolo aj pod Driekynskou skalou. Najskôr tu bolo len ohnisko, neskôr pribudol prístrešok a sedenie. Dnes to už tu neexistuje a altánok pri priehrade je na spadnutie. Keďže tento pozemok nepatrí obci, nie je možné altánok opraviť alebo postaviť nový na tomto mieste. Preto vznikla myšlienka obnovy oddychového miesta pod Driekynskou skalou.



A tak sa postupne začala táto Marekova myšlienka zhmotňovať do reality. Za odbornej pomoci riaditeľa obecných lesov bolo miesto pod skalou upravené, niektoré drevíny vypílené, a tak aj viac odhalená táto známa dominantna vstupu do Driekyne. Skala slúžila a aj dnes slúži ako lezecká skala. Preto aj myšlienka prepojenia tejto športovej aktivity a oddychového miesta

sa stretla s pozitívnym ohlasom. A pokiaľ by sa podarilo do budúcnosti získať sponzorské financie na vybudovanie ferratových lezení na skale, bola by táto športová aktivita prístupnejšia pre širšiu verejnosť a mládež. Ferraty sú zaistené lezecké cesty, teda je tam pomocné oceľové lano, pevne ukotvené, a stupečky. Lezie sa za pomoci ferratového sedáka s istením.

Ako ďalej

Teraz po úprave miesta a príprave materiálu na výstavbu altánku však ešte nasleduje dohoda s RD Hron, ktoré toto miesto má v užívaní na poľnohospodárske účely. Bude potrebné určiť vhodné umiestnenie pre altánok a, pravdaže, dodržať všetky potrebné predpisy pre jeho stavbu. Potom už nastúpia dobrovoľníci, ochránari a milovníci prírody, ktorí prisľúbili pomoc pri jeho výstavbe. Altánok by mal vyzeráť tak, aby bol čo najviac v súlade s okolím a prírodou.

Veríme, že sa nám podarí všetko zrealizovať tak, aby už v lete bolo toto oddychové miesto pod skalou oproti studničke znovu všetkým k dispozícii.

Spracovala: Ivona Dobišová

Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán

Jarné obdobie je v čase suchého a teplého počasia charakterizované ako obdobie zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru. V jarnom období je zvýšené nebezpečenstvo vzniku požiarov aj v dôsledku toho, že občania, právnické a fyzické osoby – podnikatelia porušujú predpisy o ochrane pred požiarom tým, že vypaľujú porasty bylín, kríkov a stromov, pričom sa požiare častokrát rozšíria do lesných porastov alebo ohrozujú iný majetok. Nezriedka sa takéto vypaľovanie skončí tragicky – usmrtením alebo zranením osôb. V roku 2012 bolo na území Banskobystrického kraja zaznamenaných 1471 požiarov v prírodnom prostredí s celkovou priamou škodou 426630 €. Pri vypaľovaní trávnych porastov bola v dôsledku tejto činnosti a vplyvom poveternostných podmienok usmrtená 90-

ročná žena z okresu Brezno a ďalšie 4 osoby boli zranené.

Najčastejšími príčinami vzniku požiarov v prírodnom prostredí v predchádzajúcich rokoch bolo zakladanie ohňov v prírode, vypaľovanie porastov, bylín, kríkov a stromov, fajčenie a úmyselné zapálenie. Zvýšenú pozornosť treba venovať pobytu detí v prírode, ktoré by nemali zostať bez dozoru. Je potrebné neustále pamätať na to, že aj najmenšia nepozornosť – odhodaná neuhášená cigareta alebo zápalka môžu spôsobiť rozsiahle požiare lesov, lúk, ktoré spôsobujú nielen veľké finančné, ale aj ekologické škody.

Vypaľovaním porastov, bylín, kríkov a stromov porušuje fyzická osoba § 14, právnická a fyzická osoba – podnikateľ § 8 zák. NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších pred-

pisov. Za porušenie predmetných ustanovení zákona o ochrane pred požiarom môže byť fyzickej osobe uložená pokuta do výšky 331 €, právnickej a fyzickej osobe – podnikateľovi do výšky 16 596 €.

Upozorňujeme aj turistov, že oheň možno zakladať len na určených miestach a zvýšenú pozornosť treba venovať jeho uhaseniu pri odchode z tohto miesta.

Veríme, že v spolupráci so všetkými vlastníkmi, správcami a užívateľmi lesných pozemkov, turistami, obyvateľmi a v úzkej súčinnosti so spoločenskými a záujmovými organizáciami, ktoré vykonávajú svoje aktivity v prírode a lese, sa nám podarí uchrániť prírodu pred zbytočnými stratami. Len spoločným úsilím, opatrnosťou prispějeme k zníženiu počtu požiarov v tomto jarnom období.

OHZ a OPL

Len tak na okraj

Niektorých našich čitateľov „trápi“ to, že v Lupčianskych zvestiach neuvěřujeme kritické príspevky. Nuž, ťažko niečo uverejňovať, keď takýto príspevok nepríde.

Neviem, či je to len u nás v Lupči zaužívané, ale dať na papier kritiku a podpísať sa pod ňu je pre mnohých ľudí problém. Nezabúdajme, že kritika a problémy môžeme riešiť vtedy, keď o nich píše konkrétny človek. **Na anonymy v Lupčianskych zvestiach nereagujeme.** Systém „jedna pani povedala“ tu nefunguje. Ako všade jeho výsledkom je šírenie nepravdivých informácií, klebety, zničené medziľudské vzťahy. Pobavila nás aj „zaručená“ informácia o cenzúre v Lupčianskych zvestiach.

Ak má pisateľ problém s uverejnením svojho mena pod príspevkom, vieme zachovať jeho anonymitu. Kritizuje sa pri pive, na ulici, ale takto sa nič nevyrieši. Dajte svoje postrehy a pripomienky na papier, doneste na obecný úrad redakčnej rade, alebo pošlite mailom zvesti@slovenskalupca.sk

Verte, že mnohé dezinformácie by takto nevznikli.

Čakáme vaše podnetné príspevky, termín uzávierky nájdete na poslednej strane v tiráži.

Ing. Elena Debnárová,
poverená vedením redakčnej rady

Milý náš otec, manžel, dedko **Milan Technovský**, v knihe života Tvojho strana 75. sa otvára, pripíjame si s Tebou perlivým vínom z pohára a prajeme hlavne veľa zdravička a šťastička.

Všetko najlepšie k životnému jubileu praje manželka Júlia, syn Miroslav s manželkou Šárkou, vnuk Lukáš, dcéra Majka s Mirkom, syn Robert so Zuzanou a z Opavy zasieľa srdečný pozdrav Jirko a Jenka Vondřejcovi.



Pod'akovanie

Ďakujeme všetkým príbuzným a známym za prejavy sústrasti, kvetinové dary a za to, že sa prišli rozlúčiť na poslednej ceste s manželom, našim drahým otcom, starým otcom, prastarým otcom

Milanom Nátanom.

S láskou spomína manželka Zuzana s celou rodinou.



► Pokračovanie zo str. 4

Zverila sa mi, že v rámci reštitúcie dedí po starých rodičoch na strednom Slovensku obrovský statok s veľkým kaštieľom, ktorý má v prenájme istý podnik. Len nájomné z toho kaštieľa vynáša ročne skoro milión,“ riekol veľavýznamne, odmlčal sa a skúmavo ma pozoroval. „Dobre, ale nechápem,“ ozvala som sa v rozpakoch, „chce tá zamestnať? Chce ti vari požičať? Nerozumiem.“ Málčko sa usmial, pretrel si čelo rukou. Zbadala som, že na čele mu ostalo ešte pár kropajky potu. Prudko vydýchol. „Vieš, tá kočka je do mňa riadne buchnutá. Nie! Počúvaj ma ďalej!“ zrychlil, keď som jemne odťahla ruky, a pokračoval presvedčivo: „Pochop, to je moment, ktorý môžeme využiť. Valika, my sa rozvedieme a ja sa s ňou ožením. Chápeš to?“ Nechápala som. Ostala som ako obarená a prudko som vstala. Zatlačil ma späť na stoličku. „Valika, to bude iba formalita. Stanem sa spolujateľom jej obrovského majetku. Za krátky čas ho ešte zveľadím. Peniaze robia peniaze. Po čase sa s ňou rozvediem, ostane mi polovica majetku, takže sa bohatý vrátim k tebe. Znovu sa vezmeme a konečne budeme môcť mať deti.“ Nemohla som uveriť, neverila som

vlastným ušiam. Ďalší deň som nahádzala do kufru niekoľko vecí a odcestovala som k rodičom. Mariánovi som napísala iba: „Súhlasím. Rozvedme sa!“ Po jeho uvažovaní, ako zbohatnúť, som nemohla inak. Teraz už iba čakám, či rozvod bude iba formalita alebo definitívny rozchod. Keďže som Mariánovu túžbu po majetku až príliš dobre poznala, nádej, že išlo len o zlý vtíp, som sa vzdala.

Alebo – žeby predsa!?

Upravila Eva Horská

IN Z E R C I A

Predám peknú obývaciu stenu
drevo – buk, 4 dielna odnímateľná, rozmery: 220×320 hĺbka 60 cm. Treba vidieť. Na požiadanie pošlem foto e-mailom.

Cena: 170€.

Kontakt: 0908 507 008
bzzuc0@hotmail.com,
Slovenská Ľupča

IN Z E R C I A

Ponúkame použité plné
pálené tehly – väčšie množstvo.

Cena dohodou.

Kontakt: 0903 547 969

Prečo máme MUCO CUP?

Turnaj vznikol v roku 2015 na počesť nášho kamaráta a spoluhráča Ivana MUCA Lakomčička (preto sme aj turnaj pomenovali MUCO CUP), ktorý nás opustil 27. októbra 2014.

V roku 2015 sme oslovili jeho brata Jara, či by sme turnaj mohli nazvať po jeho bratovi, na čo

nám odpovedal, že SAMOZREJME. A tak sa v tom roku na Veľkú noc odohral nultý ročník MUCO CUP-u, ktorého víťazom sa stal Daniel Svetlík. V tejto peknej tradícii a spomienke na kamaráta pokračujeme aj tento rok. Veríme, že podujatie opäť pritiahne veľa priaznivcov tohto krásneho športu.

P. K.

STOLNOTENISOVÝ TURNAJ JEDNOTLIVCOV



Stolnotenisový oddiel Slovenská Ľupča vás pozýva na veľkonočný stolnotenisový turnaj neregistrovaných hráčov

1. ročník Memoriálu Ivana "MUCA" Lakomčička

Termín turnaja: 25.3.2016, t. j. piatok o 9:00 hod.

Miesto konania: Telocvičňa ZŠ Sama Cambela Slovenská Ľupča

Prihlásiť sa môžete osobne, priamo na mieste konania od 8.45 hod.

Štartovné: 5€

MUCO CUP 2016

<p>Súťaž o permanentku ☺</p> <p>Milé ženy a dievčatá, chcete vyhrať permanentku podľa vlastného výberu do Fitness centra pre ženy? Povedali ste si ÁNO? V tom prípade začnite posilňovať v uvedených cvikoch. Väčšinou ide o tzv. „cviky pre lenivých“ ☺ Jedná sa o čo najdlhšie zotrvanie v danej pozícii. Kľuky sú náročnejšie, ale dajú sa krásne zvládnuť, netreba sa ich báť. No a v krúžení obručou ide skôr o zábavu ☺ Súťaž v danom cviku prebehne vždy prvý týždeň nového mesiaca. Presný termín bude na fb: Fitness centrum pre ženy Slovenská Ľupča. Takže s chuťou do toho. Tešíme sa na Vás! ☺</p>	<p>Milé dámy a dievčatá! Začnite s formovaním svojich postáv do letných šiat a plaviek už teraz. Nečakajte na poslednú chvíľu, leto sa blíži! Teší sa na Vás skvelý kolektív!</p> <p>Fitness centrum pre ženy. Nám. SNP 12 Slovenská Ľupča</p>
<p>Marec</p>  <p>Pánske kľuky: urobiť čo najviac poctivých kľukov</p>	<p>Apríl</p>  <p>Posilnenie brušných svalov: zotrvať čo najdlhšie s vystretými nohami cca 20 cm nad podlahou</p>
<p>Máj</p> <p>Wall sit: zotrvať čo najdlhšie v tejto pozícii</p> 	<p>Jún</p> <p>Krúženie obručou: trochu dynamickej zábavy. Úloha: čo najdlhšie vydržať krúžiť obručou okolo pása</p> 